

T. C.
SIHHAT VE İÇTİMAİ
MUAVENET VEKALETİ

Neşriyatından

No 55

Property of
Fred Field Goodsell
14 Beacon St.
Boston
Mass.

ÇOCUK İSHALİ

ANKARA

1938

J. C.
STATE OF TEXAS
COUNTY OF DALLAS
JAN 21 1900

COCK 12 HALL

WALKER
PERI

(1897) T. C.
SIHHAT VE İÇTİMAİ
MUAVENET VEKALETİ
Neşriyatından

No. 55

Çocuk İshali

Memede ve iki yaşından aşağı mama çocuklarında yazın ve sıcak mevsimlerde görülen sürgündür. Bu hastalık yurdumuzda ve dünyanın her tarafında sıcaklar başladığı zaman gerek meme emen ve gerekse mama yiyen iki yaşından aşağı çocuklar arasında sık sık görülüyor.

Bu hastalık hakkındaki annelerin bilgisizliği yüzünden her yıl şehir ve köylerde bir çok yavrularımız hastalanıyor, ölüyorlar ve bu yüzden nüfus kaybımızda çoktur.

Hali tabiide her çocuk yirmi dört saatta bir veya iki defa büyük apdest yapar. Bunun sayısı çoğalır ve apdest sulanırsa **Sürgün (ishal)** denir. Küçük çocukların kakasının rengi hali tabiide kanarya sarısına yakın olup kıvamında koyu bulamaç gibi veya daha serttir. Çocuklarda apdestin rengi değişir, kıvamı da sulanırsa ilk önce çocuk ishalini düşünmemiz lazımdır. Hele ishal **yeşil renk alır, sümük ve kan ile de karışırsa** hastalığın şiddetli olduğu anlaşılır.

Çocuk ishali vaktında baktırılmayıp, tedbir alınmaz ve tedavi edilmezse pek çok çocukların ölümüne

sebebiyet vereceği için buna (*Çocuk kolerası*) adı da verilmiştir. Kolera kadar öldürücü ve tehlikeli bir ishal olduğundan dolayı bu ad takılmıştır.

Çocuk ishalinin başlıca sebepleri

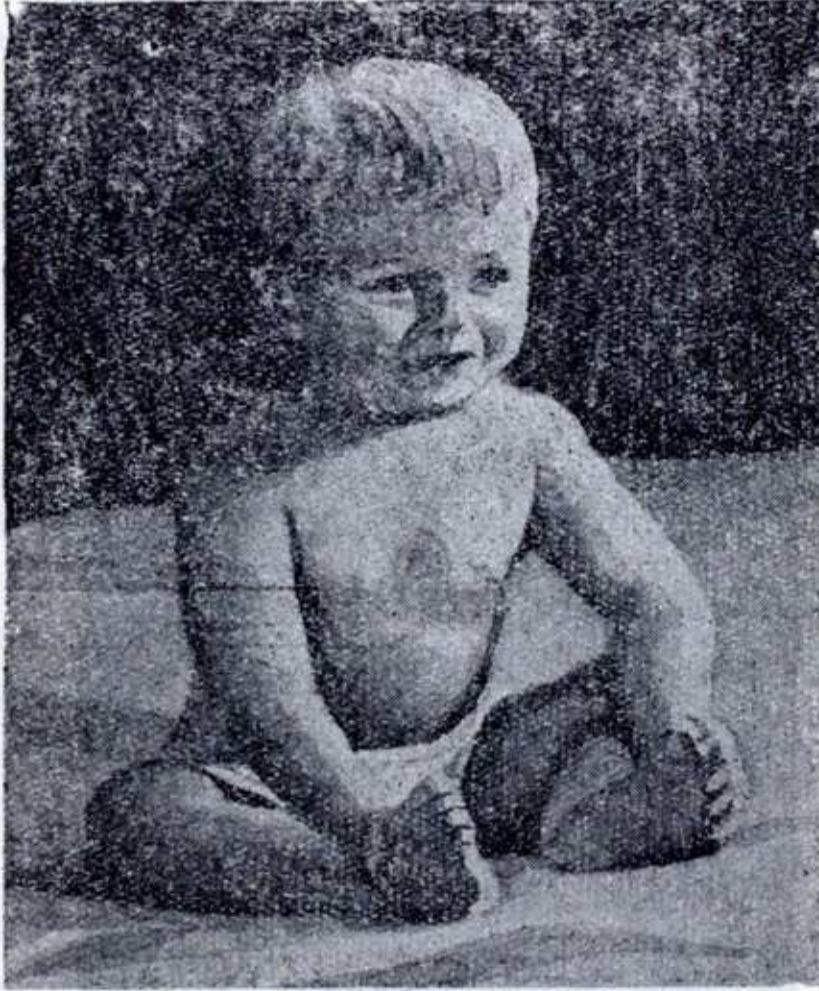
İshalin en baş sebebi mevsimin sıcak oluşudur. Küçük çocukların yaşayış, giyiniş ve yiyeceği üzerinde bu sıcaklığın büyük tesiri vardır. Sırf ana sütü ile beslenen çocuklar eğer sağlık yolları ile bakılırsa sıcakta ishal olmazlar. Ancak ana sütü pek yağlı olup ve çocuk hazımda güçlük çekerse sıcaklığın tesiri ile çocuğun mide ve bağırsaklarının bozularak ishal olabilmesi mümkündür.

Ana sütü emmeyen, inek veya kutu sütü ile beslenen çocuklarda mide ve barsak bozulması çok olabileceği için sıcak mevsimlerde bunlarda ishal çok görülür.

İnek sütü veya kutu sütünden hazırlanan mamalar her defasında taze taze hazırlanup verilmezse, çocuğun mide ve barsaklarını bozacak ve ishale sebep olacaktır. İnek sütü için çocuklarda bu süt temiz sağılmaz, temiz kaplarda saklanmaz ve pişirilmezse az zamanda kirlenüp mikroplanacağı gibi, yazın ağzı açık kaplarda bırakılan sütte sıcak tesirile mikroplar türeyerek zehir (Toksin) ifraz edeceklerinden bu gibi sütlerden çocuklar hem zehirlenebilir ve hemde ishal olurlar.

Yazın çocuğa hazmedemiyeceği miktarda fazla verilen süt ve mamalar mide ve barsaklarda ekşiyerek bir çok mikropların hazım yolunda üremesine ve barsak zarını tahriş ederek de ishal yapmasına sebep olur.

Çocuk yıkanırken, veya terli iken üşütülürse, nezle olabilir. Mikroplu sümüğünü yutan çocuklarda hazın boruları vasıtasile mikroplar barsaklara geçer ve barsak nezlesi yapabilir ve ishal olurlar.

Ana sütü emen gürbüz ve normal bir bebek

Emekleyen ve evin her tarafında sürünerek dolaşan küçük çocuklar bakımsızlık yüzünden eline geçirdiği pis ve mikroplu her şeyi ağzına sokarak mikrop alırlar ve bunlar mide ve barsaklarına giderek çocukda ishal yapabilirler. İshalli çocukların bazılarında hararet yükselir,

bazılarında yükselmez, hali tabiiide kalır. Çocuk ishalinde ter ve sidik de azalır. Yavrunun eildinin rutubeti, taraveti ve alâstikiyeti kaybolur, vücut porsuk kuru ve buruşuk bir hâl alır. İshal devam edüp şiddetlendiği zaman çocuk kaseksi haline gelir ve adeta ölüm çehresinde görülür.

Çocuk ishalına tutulmuş bakımsız bebek

Korunma ve Tedavî

Başlıca korunma çaresi çocuğa annesinin meme vermesi ve sıcak mevsimlerde sağlık yollarile bakmasıdır.

Çocuğa anne sütü vermek imkânı olmazsa : Süt ananın hastalıklı olmamasına, sütün çocuğa uygun gelmesine dikkat etmek lâzımdır.

Sütanne bulunmadığı takdirde; inek sütü verilecekse ana sütüne yakın bir terhibde sulandırılmak, yağlı ve fazla şekerli olmamasına dikkat etmek ve her defasında taze taze kaynatılıp verilmek lâzımdır.

Çocuğa kutu ve toz sütlerden verilecekse doktorun tarifi üzerine her defasında taze taze hazırlayıp kaynatmak ve temiz şişe ve emzikle vermek icab eder.

Çocuğun yazın gündelik banyosuna, üşümemesine, haddinden fazla elbise giymemesine, kaynamış ve soğutulmuş su verilmesine dikkat ederek ishalden korunmak mümkündür.

Bebeklerde ve küçük çocuklarda yazın ishal görülünce ilk yapılacak şey, hemen sütü ve mamaları vermeyüp kesmektir. Böyle bir çocuğa sadece kaynamış az şekerli sudan kaşık kaşık verilir, ve buna icabına göre 24 - 48 saat devam edilir. Su yerine biraz ıhlâmur, papatya çayları da verilebilir.

Yapılan bu ev tedavisi ile ishal kesilmezse veya şiddetlenirse bebek muhakkak bir çocuk hastalıkları mutahassısına, bulunmadığı takdirde bir doktora gösterilmelidir.

Çocuk ishallerinde memleketimizin pek çok yerlerinde açılan çocuk muayene ve bakımevlerini unutmayınız. Burada memleketimizin kıymetli çocuk hastalıkları mutahassısları vardır. Bunların söyleyecekleri şeyi papınız.

Yarının büyüğü ve bugünün küçüklerini öldüren çok tehlikeli bir hastalık da çocuk ishalidir.

Her ananın bu hastalıktan korunma çarelerini bilmesi ve yavrularımızın korunması ve ishal başlangıcında hemen iyi etmek için tedbirler alınması lâzımdır. Bu suretle yavrularımızı korumuş ve nüfusumuz da artmış olur.

Parasız dağıtılır.